

«Δεινόν η ραθυμία, μεγάλη η μετάνοια»

Ορθοδοξία / Θεολογία

Σοφία Μπεκρή, φιλόλογος-θεολόγος

Την Μεγάλη Τετάρτη η υμνολογία της Εκκλησίας μας απεικονίζει με γλαφυρό και παραστατικό τρόπο την «σχέση» αμαρτίας - μετάνοιας. Στα περισσότερα τροπάρια παρουσιάζονται κατ' αντιδιαστολή οι μορφές της αμαρτωλού γυναίκας, «της αλειψάσης τον Κύριον μύρω», και του δολίου μαθητή του Χριστού, του Ιούδα, που την ίδια ώρα σχεδίαζε την προδοσία του Κυρίου.

Η μεν πόρνη, προσφέροντας το μύρο μαζί με τα ακόμη πιο πολύτιμα δάκρυά της, «λυτρούται της δυσωδίας των κακών», ο δε Ιούδας, αν και ανέπνεε την ευωδία της θείας χάριτος, εν τούτοις «ταύτην αποβάλλεται και βορβόρω συμφύρεται». Η μεν αμαρτωλός προσφέρει τα δάκρυά της ως λύτρο για την σωτηρία της, ο δε φιλάργυρος μαθητής προσφέρει στους ανόμους τα τριάκοντα αργύρια, «την τιμήν του τετιμημένου».

Η γυναίκα, η βυθισμένη στην αμαρτία, κερδίζει τελικά το έλεος από τον ψυχοσώστη Σωτήρα Της. Αυτός ο Οποίος δεν ήλθε «ίνα κρίνη τον κόσμον, αλλ' ίνα

σωθή ο κόσμος δι' αυτού» (Ιωάν., γ' 16-17), της δίνει τελικά την άφεση των αμαρτιών, με την προτροπή βεβαίως «μηκέτι αμάρτανε». Ο Ιούδας, όμως, αν και συνειδητοποιή, έστω και καθυστερημένα, ότι απεμπόλησε «τον ατίμητον», εν τούτοις δεν μετανοεί, δεν ζητάει την λυτρωτική συγγνώμη, που δεν θα του αρνείτο ο Κύριος, εφ' όσον θα ήταν ειλικρινής. Η «πηρωτική φιλαργυρία» του τόσο πολύ τον τυφλώνει, ώστε να λησμονή τα διδάγματα του δασκάλου του, ότι τίποτε δεν μπορεί να δώσει ο άνθρωπος ως αντάλλαγμα για την ψυχή του. Έτσι «απογνώσει εαυτόν εβρόχισε».

Ο υμνογράφος τονίζει πολύ παραστατικά το μέγεθος της αγαπώσας καρδιάς της αμαρτωλού και το αντιπαραθέτει στο μέγεθος της αγνωμοσύνης του προδότου μαθητού. Η αμαρτωλός με την πράξη της έδειξε ότι αναγνώριζε, «επεγίγνωσκεν τον Δεσπότην», ενώ αυτός, ο Ιούδας, με την προδοτική του συμπεριφορά «του Δεσπότην εχωρίζετο». «Αύτη ηλευθερούτο (από την αμαρτία), ενώ ο Ιούδας, με το πάθος του «δούλος εγεγόνει του εχθρού».

Να γιατί ο υμνογράφος αναφωνεί με νόημα: «Δεινόν η ραθυμία, μεγάλη η μετάνοια». Φοβερή δεν είναι η αμαρτία, αυτή είναι σύμφυτη με την ζωή του ανθρώπου μεταπτωτικά, φοβερή είναι η αμέλεια για την σωτηρία μας. Ο Ιούδας αμάρτησε αλλά απλώς μετεμελήθη, δεν μετενόησε, γι' αυτό και περιέπεσε σε απόγνωση και κατέφυγε σε «βροχισμό». Δεν φρόντισε να αποκαταστήση την τραγική προδοσία του Κυρίου Του, ζητώντας συγγνώμη ή δείχνοντάς του εμπράκτως, όπως η πόρνη, την ειλικρινή αλλαγή της συμπεριφοράς του.

Ο υμνογράφος προβαίνει στο σημείο αυτό σε μια φοβερή ψυχολογική διαπίστωση. Ο Ιούδας είχε καταληφθή τόσο πολύ από το πάθος του φθόνου, που δεν μπορούσε να δη το συμφέρον της ψυχής του, «ουκ οίδε προτιμάν το συμφέρον»! Είχε τόσο πολύ δεθή από τα δεσμά του μίσους του, ώστε να άγεται και να φέρεται από την «δυσώδη κακίαν».

Από την άλλη η αμαρτωλός είναι τόσο πολύ «απεγνωσμένη διά τον βίον» και «επεγνωσμένη (στιγματισμένη) διά τον τρόπον», που καταφεύγει στην μοναδική της ελπίδα, στον Χριστό, ζητώντας του να μην την βδελυχθή για την αμαρτία, ούτε να την απορρίψη, αλλά να την δεχθή «μετανοούσαν», «ην ουκ απώσω αμαρτάνουσαν», αυτήν που δεν περιφρόνησε, όταν αμάρτανε!

Αλήθεια πόσο μεγάλη θέληση για μετάνοια είχε αυτή η αμαρτωλή γυναίκα και πόση μεγάλη πίστη ταυτοχρόνως ότι η μετάνοιά της μπορούσε να προέλθη μόνον από τον ψυχοσώστη Κύριο, τον Σωτήρα της!

Αυτό ακριβώς διαπιστώνεται και από το Τροπάριο της Κασσιανής, στο οποίο παρακαλουθούμε τα στάδια της μετανοίας της αμαρτωλής πλην όμως αποφασισμένης για την μετάνοια αγαπώσας ψυχής. «Η εν πολλαίς αμαρτίαις περιπεσούσα γυνή» αναζήτησε την μετάνοια, «αισθομένη την Θεότητα», μόλις συνειδητοποίησε ότι είχε μπροστά της τον Θεό (α' στάδιο). Η συνειδητοποίηση της θεότητας την ωδήγησε στην συνειδητοποίηση της δικής της αμαρτωλότητας, την οποία περιγράφει με ζωηρά χρώματα: «Οίμοι, ότι νυξ μοι υπάρχει, οίστρος ακολασίας, ζοφώδης τε και ασέληνος έρωσ της αμαρτίας» (β' στάδιο). Όμως η συναίσθηση της αμαρτωλότητός της δεν την αποτρέπει, αλλά αντιθέτως την ωθεί στην επιδίωξη της σωτηρίας: «Δέξαι μου τας πηγάς των δακρύων, (...) Κάμφθητί μοι προς τους στεαναγμούς της καρδιάς...» (γ' στάδιο). Τέλος, επιχειρεί να διορθώσει την προηγούμενή της αμαρτωλή συμπεριφορά με τα ίδια μέσα που χρησιμοποιούσε για την αμαρτία, τα οποία όμως τώρα αποκτούν σωστικό περιεχόμενο: Τα χείλη που φιλούσαν για την αμαρτία τώρα θα «καταφιλήσουν» «τους αχράντους πόδας» του Χριστού, και οι βόστρυχοι που χρησιμοποιούνταν για την πρόκληση ηδονής τώρα, σε ένδειξη ευγνωμοσύνης, θα «αποσμήξουν» τα ευλογημένα πόδια του Σωτήρος (δ' στάδιο).

Το υπέροχο αυτό τροπάριο τελειώνει με ένα ρητορικό ερώτημα: Άραγε μπορεί να συγκριθή «η άβυσσος» των δικαίων κρίσεων του Χριστού με το «πλήθος» των αμαρτιών του κάθε αμαρτωλού; Ασφαλώς όχι!

Αυτή είναι τελικά και η ελπίδα μας, ότι ο Χριστός θα μας βγάλη «εκ του βορβόρου των έργων μας», εμάς που έχουμε αμαρτήσει «υπέρ την πόρνην». Γι' αυτό τον παρακαλούμε να εκτιμήση και την παραμικρή πλην όμως ειλικρινή μας προσπάθεια

για μετάνοια και σωτηρία και να μας προσφέρει πλουσιοπάροχα το έλεός Του. Αρκεί να τον εμπιστευτούμε, όπως η αμαρτωλός γυνή, και να μην αμελήσωμε ούτε εμείς, όπως και εκείνη, να αγωνιζώμαστε για την λύτρωση και την σωτηρία μας, την οποία είθε να αποκτήσωμε με την θεία χάρη! Γένοιτο!

<https://bit.ly/37pAEbO>